

ศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือกลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย

ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ธนัง ชาญกิจชัยโน

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Email: thanang@vru.ac.th

Received: Apr 25, 2025

Revised: Jun 12, 2025

Accepted: Jun 16, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือกลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า รูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือในปัจจุบันเริ่มไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคทางกลุ่มจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนากระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าใส่เหรียญ เนื่องจากรูปทรงของกระเป๋าดังกล่าวง่ายต่อการตัดเย็บ ทั้งนี้กระเป๋าทั้งสองรูปแบบยังเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้บริโภค 2) เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือกลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ สรุปได้ว่าปัจจุบันรูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือเริ่มไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคทางกลุ่มจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์จากส่วน 1 มาออกแบบร่างกระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าใส่เหรียญ จำนวน 3 รูปแบบ ส่วนที่ 2 การประเมินผลการออกแบบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ผู้วิจัยได้นำแบบร่างกระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าใส่เหรียญที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ จำนวน 3 รูปแบบ ไปสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเพื่อประเมิน โดยประเด็นที่ใช้ในการประเมินมีทั้งหมด 5 ประเด็น ได้แก่ ด้านประโยชน์ ด้านความสวยงาม ด้านวัสดุ ด้านการผลิต และด้านเอกลักษณ์ประจำถิ่น ผลการประเมินสรุปได้ว่า แบบร่าง รูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุด 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ทอมือกลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมา ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจผลเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60

คำสำคัญ : ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ, บ้านหันทราย, พัฒนาผลิตภัณฑ์

Study and develop handwoven cotton products of Pha Tho Mue Ban Han Sai group Han Sai Subdistrict, Aranyaprathet District, Sa Kaeo Province

Thanang Chankitchunyo

Faculty of Industrial Technology, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage

Email: thanang@vru.ac.th

Received: Apr 25, 2025

Revised: Jun 12, 2025

Accepted: Jun 16, 2025

Abstract

The purpose of this research is to 1) investigate the issues and requirements for the development of hand-woven cotton goods in the hand-woven fabric group of Ban Han Sai, Tambon Han Sai, Amphoe Aranyaprathet, Sa Kaeo Province. It was discovered that existing hand-woven cotton product designs are not in high demand among consumers. As a result, the crew has come up with the notion of creating shoulder bags and coin purses since the bags' shapes make sewing easier. Both types of bags remain popular among customers. 2) Design and produce hand-woven cotton items in Ban Han Sai, Tambon Han Sai, Amphoe Aranyaprathet, Sa Kaeo Province. The researcher has separated the data analysis stages into two portions, as shown below: Part 1 Analysis of Problems 2) To design and develop hand-woven cotton products in the hand-woven fabric group of Ban Han Sai, Tambon Han Sai, Amphoe Aranyaprathet, Sa Kaeo Province. The researcher has divided the data analysis steps into 2 parts as follows: Part 1 Analysis of problems and needs of hand-woven cotton product development. It can be concluded that the current hand-woven cotton product designs are not in demand by consumers. Therefore, the group has an idea to develop cotton product designs to solve this problem. The researcher used the analysis results from Part 1 to design 3 designs of shoulder bags and coin purses. Part 2 Evaluation of the design by design experts. The researcher took the newly developed shoulder bags and coin purse designs, 3 designs, to ask for opinions from design experts for evaluation. The issues used in the evaluation consisted of 5 issues: benefits, beauty, materials, production, and local identity. The evaluation results concluded that the draft model 1 was the most appropriate. 3) To study the satisfaction with hand-woven cotton products from the hand-woven cloth group in Ban Han Sai, Han Sai Subdistrict, Aranyaprathet District, Sa Kaeo Province, which were developed. The results of the analysis of overall average satisfaction were at the highest level, with a mean of 4.62 and a standard deviation of 0.60.

Keywords : Handwoven cotton products, Ban Han Sai, product development

บทนำ

ผ้าทอพื้นบ้านของไทยเป็นฝีมือที่แสดงถึง ศิลปะอันเชื่อมโยงถึงวัฒนธรรม ประเพณีและวิถี การดำรงชีวิตของคนพื้นบ้านในแต่ละยุคสมัย ตามกาลเวลาและหล่อหลอมเข้ากับสภาพการ เปลี่ยนแปลงของสังคม จนเป็นเอกลักษณ์ตาม ลักษณะของวิถีชีวิตพื้นบ้านและชุมชนของตนเอง ความงดงามและความประณีตที่สะท้อนออกมา บนผืนผ้าได้สืบสานภูมิปัญญาของชุมชนจากรุ่นสู่ รุ่น การทอผ้าพื้นบ้านของแต่ละท้องถิ่นจึงถือเป็น งานศิลปหัตถกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงวิวัฒนาการ อันทรงคุณค่า ความมีเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มใน การสร้างสรรค์ลวดลาย สีสัน ประดิษฐ์คิดค้นจาก ภูมิปัญญาชาวบ้านและอิทธิพลของความคิดความ เชื่อวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ถึงแม้ว่า ผ้าทอพื้นบ้านของแต่ละท้องถิ่นจะมีความแตกต่าง กันตามวัฒนธรรม และเทคนิคการทำลวดลาย หากแต่ได้สร้างสรรค์เป็นเอกลักษณ์ ความงดงาม เฉพาะตัวที่หาใครมาเลียนแบบได้ยาก จึงทำให้ งานศิลปหัตถกรรมการทอผ้าพื้นบ้านเป็นสิ่งบอก เล่าความเป็นมาของเชื้อชาติ จนทำให้ผ้าไทย เป็นที่กล่าวขานถึงความงดงามวิจิตรบรรจง สร้าง ความภูมิใจแก่คนไทยจวบจนถึงปัจจุบัน (สำนักงาน พัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน, 2554, น.28)

กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เป็นอีกหนึ่ง ชุมชน ที่มีองค์ความรู้ด้านการทอผ้าพื้นเมืองและ ได้นำเอาองค์ความรู้ดังกล่าวที่เป็นดังมรดกทาง วัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม 2550, น.5) “ผ้าไทย” เป็น มรดกทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่าที่บรรพบุรุษได้สืบสาน มรดกภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบันที่แสดง ถึงความเป็นตัวตนของชุมชน ลวดลายต่าง ๆ บน ผืนผ้าสื่อความหมายให้ทราบถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ฯลฯ ของแต่ละท้องถิ่นที่มี

ความแตกต่างกัน มาประกอบเป็นอาชีพผ่านการ จัดตั้ง “กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย” ขึ้นในปี พ.ศ. 2565 เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งจัด จำหน่ายผ้าทอพื้นเมืองของชุมชนนอกจากนี้ทาง กลุ่มยังได้อนุรักษ์ลวดลายผ้าทอพื้นเมืองโดยการ สอนวิธีการมัดลายผ้าทอพื้นเมือง เช่น ลายดาวแห ลายนาคน้อย ลายเยี่ยวควาย ลายนกสองตีน และ ลายขอกระบวย ให้กับสมาชิกกลุ่ม ปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เริ่มเป็นที่ รู้จักมากขึ้นภายในจังหวัดสระแก้ว รวมถึงพื้นที่ ไกลเคียงเนื่องจากผ้าทอมือมีความประณีตและมี ลวดลายที่สวยงาม ทั้งยังได้รับเครื่องหมาย มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) จึงทำให้ ผู้บริโภคส่วนใหญ่มักจะซื้อผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่ม เพื่อนำกลับไปเป็นของฝากหรือเพื่อใช้ในการตัด เย็บชุดสำหรับงานพิธีต่าง ๆ ทั้งนี้ด้วยความ ช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐทำให้ทางกลุ่ม สามารถแปรรูปผ้าผืนเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทอื่น ๆ ได้ เช่น กล่องใส่กระดาษเช็ดซู กระเป๋ผ้า และ หมอนผักทอง ทางกลุ่มได้นำผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไป ทดลองวางจำหน่าย ซึ่งพบว่าผลิตภัณฑ์ที่ได้ ทดลองวางจำหน่ายนั้นได้รับความสนใจอย่างมาก จากกลุ่มผู้บริโภคเนื่องจากผลิตภัณฑ์มีการตัดเย็บ ที่ประณีตและมีลวดลายที่สวยงาม อย่างไรก็ตาม ผู้บริโภคได้ให้ข้อคิดเห็นว่าทางกลุ่มควรพัฒนา รูปแบบของผลิตภัณฑ์รวมถึงควรวางสัณฐานภาพ อื่นมาใช้ในการตัดเย็บเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีความ ร่วมสมัยซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่ากับตัวผลิตภัณฑ์ทั้งยัง เป็นการขยายฐานการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ผ้า ผ้ายทอมือ

จากประเด็นปัญหาด้านการพัฒนารูปแบบ ผลิตภัณฑ์ผ้าผ้ายทอมือ กลุ่มผ้าทอมือบ้านหัน ทราย ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัด สระแก้ว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนารูปแบบ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย

เนื่องจากการพัฒนาดังกล่าวจะช่วยเพิ่มมูลค่าและขยายฐานการตลาดให้กับตัวผลิตภัณฑ์ ทั้งยังช่วยการส่งเสริมการท่องเที่ยวพื้นเมืองซึ่งเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมที่คงคุณค่าแก่การอนุรักษ์สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือกลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ให้มีรูปแบบที่สอดคล้องต่อความต้องการของตลาด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาใหม่

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ชัยญา ทองสวัสดิ์ วิกรม วงษ์สุวรรณ และสายฝน จำปาทอง (2559, น.27) วิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นบ้านของจังหวัดมหาสารคาม” มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการต่อยอดผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นบ้านของ จ.มหาสารคาม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากผ้าทอพื้นบ้านในจังหวัดมหาสารคามสามารถนำองค์ความรู้ที่อยูในการเรียนการสอนมาบูรณาการกับภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ของชุมชนบ้านหนองแคน อ.โกสุมพิสัย โดยคณะผู้วิจัยได้ต่อยอดจากผ้าผืนลวดลายผ้าขาวม้าสีต่าง ๆ นำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านหลากหลายประเภท ที่มีความน่าสนใจและโดดเด่น โดยกระบวนการผลิตไม่มีความซับซ้อน ผลิตง่าย มีความคงทน

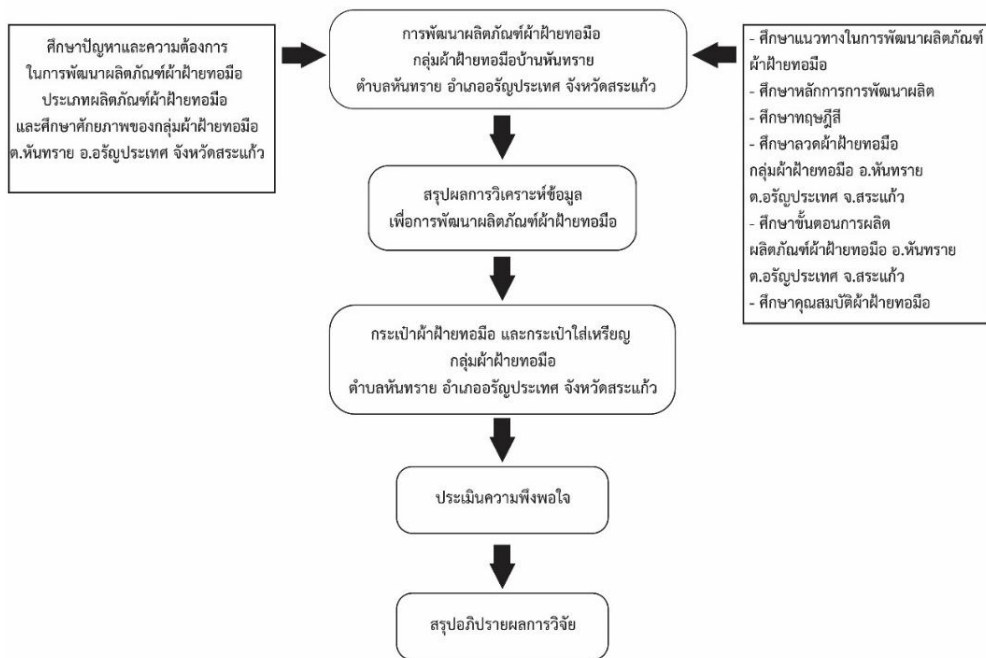
กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค (2559, น.19) วิจัยเรื่อง “การศึกษาและพัฒนาการนำผ้าฝ้ายทอมือมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา กลุ่มหมู่บ้านผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาการนำผ้าฝ้ายทอมือมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา กลุ่มหมู่บ้านผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน จากปัญหาดังกล่าวจึงต้องการ ทำการออกแบบผลงานให้เกิดความน่าสนใจ เป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบส่งเสริมและผลักดันให้กลุ่มคนดังกล่าวที่ไม่อยากทำการพัฒนาเห็นถึงความสำคัญต่อแนวทาง ของศิลปะและการออกแบบ เพื่อใช้ในการพัฒนาและต่อยอดของผลิตภัณฑ์ซึ่งจะ ทำให้ร้านค้าสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพัฒนาศักยภาพชุมชนได้ในอนาคต

พงศ์ธาดา กิรติเรชา (2562, น.239) วิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์: กรณีศึกษา กลุ่มผ้าทอ บ้านกำเนิดเพชร ตำบลเมือง อำเภอเมืองเลยจังหวัดเลย” มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าสู่การปฏิบัติ สมาชิกกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองกำเนิดเพชร จำนวน 11 คน และภาคีที่เกี่ยวข้อง จำนวน 29 คน การประเมินผลและสรุปบทเรียนโดยใช้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยผู้นำกลุ่ม ทอผ้าขาวมาสมาชิกกลุ่มทอผ้าขาวมา ผู้นำชุมชน ตัวแทนจากผู้นำท้องถิ่น ตัวแทนนักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าขาวมา จำนวน 30 คน การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวมา ผ้าของชุมชนบ้านกำเนิดเพชร ผู้ที่เขารับการอบรมได้ ไข้องค์ความรู้ ภูมิปัญญาไทยประยุกต์ในการออกแบบมีเอกลักษณ์เฉพาะในผ้าขาวม้าจาดจำได้ง่ายลวดลาย ที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นเฉพาะตัวผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายมากกว่าเพียงแค่ผ้าขาวมาสำหรับนุ่งห่มและ

มีความโดดเด่นสวยงามทันสมัยเข้ากับยุคสมัยแต่ยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของผาขาวมาเช่นเดิม

โสพิศ คำนวนชัย และนุชจรา บุญถนอม (2567, น.331) วิจัยเรื่อง “เส้นทางความสัมพันธ์ของการออกแบบผ้าทอของกลุ่มสตรีผ้าทอที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและการตัดสินใจใช้ผ้าทอของผู้บริโภค ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยการออกแบบ และการออกแบบกราฟิก ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและการตัดสินใจใช้ผ้าทอของ

ผู้บริโภคผ้าทอของกลุ่มสตรีผ้าทอ ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามทำการเก็บรวบรวม ข้อมูลจาก ผู้บริโภคจำนวน 260 คน โดยใช้สถิติพรรณนาได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ เชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐานจากเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. วิธีดำเนินการวิจัย

1.1 การศึกษาข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลดังกล่าวออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ตัวแทนกลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

จำนวน 3 คน คือ ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม

2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 คน

2.3 กลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) จังหวัดสระแก้ว จำนวน 100 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มผ้าทอมือ จำนวน 3 คน คือ
ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม
ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามซึ่งเกี่ยวกับปัญหา
และความต้องการที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้า
ฝ้ายทอมือ กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหัน
ทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

3.2 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้
เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 3
คน ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ กลุ่มผ้าทอมือ
บ้านหันทรายที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ ทั้ง 5 ประเด็น
คือ ด้านประโยชน์ ด้านความสวยงาม ด้านวัสดุ
ด้านการผลิต และด้านเอกลักษณ์ประจำถิ่น

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของ
กลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) จังหวัด
สระแก้ว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือของกลุ่ม
ผ้าทอมือบ้านหันทรายที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ ทั้ง 4
ประเด็น คือ ด้านความสวยงาม ด้านประโยชน์ใช้
สอย ด้านวัสดุ และด้านเอกลักษณ์ประจำถิ่น

4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การศึกษาปัญหาและความต้องการ
ที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือกลุ่มผ้า
ทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภอรัญ
ประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาจาก
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการลง
พื้นที่สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่ม จำนวน 3 คน คือ
ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม
และนำข้อมูลที่ได้มาสรุปผลเพื่อใช้ในการ
วิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย
ทอมือ กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย

4.2 การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์
ผ้าฝ้ายทอมือ กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบล
หันทรายอำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ให้มี
รูปแบบสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมี
ขั้นตอนดังนี้

4.2.1 ผู้วิจัยได้นำผลสรุปการศึกษา
ปัญหาและความต้องการที่มีต่อการพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือกลุ่มผ้าทอมือบ้านหัน
ทราย ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัด
สระแก้ว จากข้อ 4.1 มาสรุปเพื่อใช้เป็นตัวกำหนด
แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

4.2.2 ผู้วิจัยได้นำผลสรุปการศึกษา
ปัญหาและความต้องการที่มีต่อการออกแบบและ
พัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือกลุ่มผ้าทอมือบ้าน
หันทราย ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ
จังหวัดสระแก้ว มาวิเคราะห์เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์
ต้นแบบ จำนวน 3 รูปแบบ จากนั้นจึงนำไปประเมิน
โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์
จำนวน 3 คน และนำผลการประเมินรวมถึง
ข้อเสนอแนะที่ได้มาทำการปรับปรุงผลิตภัณฑ์จน
ได้ผลิตภัณฑ์ที่สมบูรณ์และจึงนำไปประเมินความ
พึงพอใจ

4.3 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อ
การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ
กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย
อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยกลุ่ม
ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) จังหวัดสระแก้ว

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการ
ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึง
การสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย
จำนวน 3 คน คือ ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม
และสมาชิกกลุ่ม ถึงปัญหาและความต้องการที่มี
ต่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ กลุ่มผ้าทอมือ
บ้านหันทรายตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ
จังหวัดสระแก้ว จากนั้นนำมาสรุปโดยการบรรยาย

5.2 การวิเคราะห์การออกแบบและ
พัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือกลุ่มผ้าทอมือบ้าน
หันทราย ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ
จังหวัดสระแก้ว ให้มีรูปแบบสอดคล้องกับ
ความต้องการของตลาด

5.2.1 การศึกษาข้อมูลก่อนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้นำผลสรุปข้อมูลจากศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มจำนวน 3 คน คือ ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม มาทำการสรุปและแปลผลโดยการบรรยาย

5.2.2 การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือกลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทรายตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้นำผลสรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์เพื่อกำหนดรูปแบบผลิตภัณฑ์ต้นแบบ จำนวน 3 รูปแบบ จากนั้นจึงนำไปประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 คน และนำผลการประเมิน รวมถึงข้อเสนอแนะที่ได้มาทำการสรุปโดยการบรรยาย

5.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP)

จังหวัดสระแก้วจำนวน 100 คน ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทรายที่ได้พัฒนาขึ้นมาใหม่ โดยผู้วิจัยได้ ใช้หลักการวิเคราะห์ทางเลขคณิต เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการสรุปผลการวิเคราะห์โดยการบรรยายโดยให้ผู้สอบถามเลือกตอบจากความต้องการและกำหนดการแปลความตามค่าเฉลี่ยดังนี้

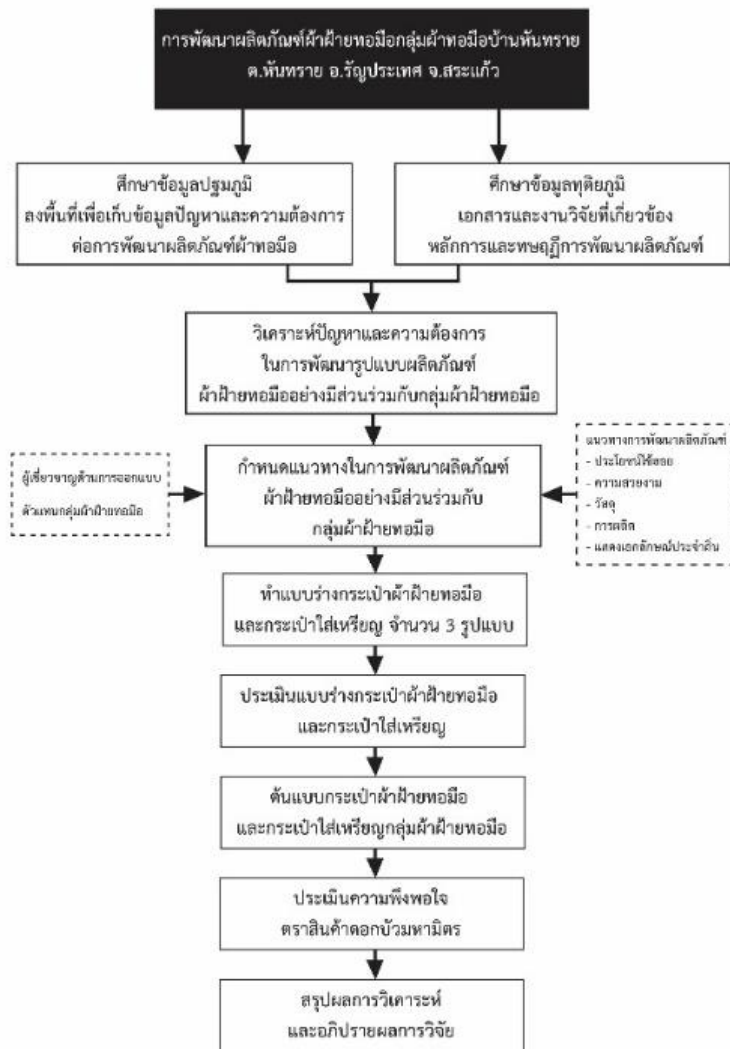
51-5.00 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

3.51-4.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจมาก

51-3.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจปานกลาง

51-2.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจน้อย

1.00-1.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

รูปที่ 2 ผังดำเนินงานวิจัย

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินงานวิจัยซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์และขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย และสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จากการลงพื้นที่กลุ่มผ้าทอมือเพื่อ

สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่ม จำนวน 3 คน คือ ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มเพื่อเก็บข้อมูล พบว่า ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าในตำบลหันทรายได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษเนื่องจากในอดีตชาวบ้านตำบลหันทรายได้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และปลูกฝ้ายเพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบในการทอผ้าเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ชาวบ้านตำบลหันทรายยังได้คิดค้นลวดลายผ้าทอและเทคนิคในการทอผ้าขึ้นมาใช้

เองจึงทำให้ลายผ้าทอของชาวบ้านตำบลหันทราย มีความละเอียดงดงามและมีความเป็นเอกลักษณ์ ประจำถิ่น ต่อมา ในปี พ.ศ. 2565 ชาวชุมชน ตำบลหันทรายได้รวมตัวกันเพื่อจัดตั้ง “กลุ่มผ้า ทอมือบ้านหันทราย” ณ ตำบลหันทราย อำเภอ อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อใช้เป็นสถานที่ รวมตัวกันของสมาชิกเพื่อทอผ้าผืนลวดลายต่าง ๆ ได้แก่ ผ้าขาวม้า, ผ้าทอลายขอทบห้อง, ผ้าทอลาย หน้ากรวด, ผ้าทอลายซ้ายกวนกัน, ผ้าทอลายขอ ทบลวด, ผ้าทอลายเขี้ยวหูก่อตะไคร้, ผ้าทอลาย ขอเครือ, ผ้าทอลายนกสองตีน, ผ้าทอลายขอเกี่ยว กัน, ผ้าทอลายนาคน้อย, ทอลายขอเกลียว, ผ้าทอ ลายขอกระบวย, ผ้าทอลายดาวแห, และผ้าทอ

ลายขอกระบวย ไว้สำหรับจัดจำหน่าย ทั้งนี้สถานที่ ดังกล่าวยังเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องการทอผ้าของชาว ชุมชนบ้านหันทราย ต่อมาในปี พ.ศ. 2566 พัฒนา ชุมชนจังหวัดสระแก้วได้ทำการฝึกอบรมให้แก่ ชาวบ้านชุมชนหันทรายเพื่อให้สามารถแปรรูปผ้า ผืนเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นได้ เช่น กล้องใส่ กระดาษเช็ดชู กระเป๋าลาย กระเป๋าลายหูรูด กระเป๋าลาย กระเป๋าลายเหรียญ และหมอนฝักทอง ซึ่งต่อมาทางชุมชนได้นำผลิตภัณฑ์ดังกล่าวขอ รับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) จาก สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อ ยกระดับมาตรฐานให้กับผลิตภัณฑ์ซึ่งช่วยเพิ่ม มูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ

รูปที่ 3 ผลิตภัณฑ์กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ

ด้วยความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐทำให้ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือเริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้นในกลุ่มผู้บริโภคจนทำให้รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มี จำหน่ายอยู่ในปัจจุบันเริ่มไม่เพียงพอต่อความ ต้องการของตลาด ทางกลุ่มจึงมีแนวคิดที่จะ พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือเพื่อ ตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ จัดการประชุมร่วมกับตัวแทนกลุ่มผ้าทอมือเพื่อหา แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ และจากผลการประชุมร่วมกับตัวแทน คือ ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม ได้ข้อสรุปว่าทางกลุ่มต้องการพัฒนากระเป๋าลายให้ เป็นกระเป๋าสายขางและต้องการเพิ่มรูปแบบ

การใช้งานให้กับกระเป๋าลายเหรียญเนื่องจาก รูปทรงของกระเป๋าดังกล่าวง่ายต่อการตัดเย็บ นอกจากนี้กระเป๋าสายขางยังเป็นที่ยอมรับในกลุ่ม ผู้บริโภค ทั้งนี้กระเป๋าลายทั้งสองแบบยังสามารถ จัดเป็นชุดเพื่อจัดจำหน่ายได้ และจากการประชุม กับตัวแทนกลุ่มและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ยังมีข้อคิดเห็นว่าควรนำผ้าแคนวาสมาใช้ร่วมกับ ผ้าฝ้ายทอมือเพื่อเพิ่มความแข็งแรงให้กับกระเป๋าสายขางและกระเป๋าลายเหรียญและควรนำเศษ ผ้าที่เหลือจากการทอผ้ามาใช้ในการตกแต่งเพื่อ แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ประจำถิ่นซึ่งช่วยลด ต้นทุนในการผลิตและเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์

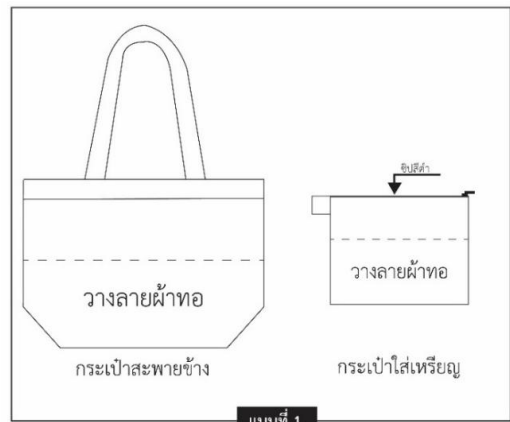
รูปที่ 4 ประชุมเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ

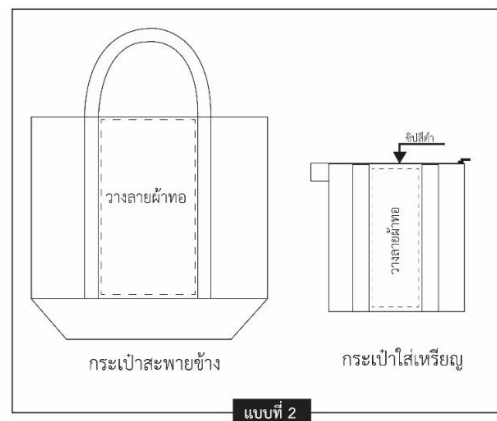
2. เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ให้มีรูปแบบที่สอดคล้องต่อความต้องการของตลาด ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ ซึ่งสรุปได้ว่าปัจจุบันกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือเริ่มมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจึงทำให้รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่ายอยู่ในปัจจุบันเริ่มไม่เป็นที่ต้องการของตลาด ทางกลุ่มจึงมีแนวคิดที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือโดยการนำผลิตภัณฑ์กระเป๋าถือและกระเป๋าใส่เหรียญมาพัฒนาให้เป็นกระเป๋าสะพายข้างและเพิ่มรูปแบบการใช้งานให้กับกระเป๋าใส่เหรียญเนื่องจากรูปแบบกระเป๋าดังกล่าวง่ายต่อการตัดเย็บและสามารถจัดจำหน่ายเป็นชุดได้ นอกจากนี้ทางกลุ่มจะใช้ผ้าแคนวาสในการตัดเย็บเพื่อเสริมความแข็งแรงให้กับโครงสร้างของกระเป๋าและจะใช้เศษผ้าที่เหลือจากการทอผ้ามาใช้ในการตกแต่งเพื่อแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ประจำถิ่นซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และลดต้นทุนในการผลิต ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เพื่อออกแบบร่างต้นแบบกระเป๋า

สะพายข้างและกระเป๋าใส่เหรียญ จำนวน 3 รูปแบบ

รูปที่ 5 แบบร่างต้นแบบกระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าใส่เหรียญ รูปแบบที่ 1

รูปที่ 6 แบบร่างต้นแบบกระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าใส่เหรียญ รูปแบบที่ 2

รูปที่ 7 แบบร่างต้นแบบกระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าสไลด์เหรียญ รูปแบบที่ 3

ส่วนที่ 2 การประเมินผลการออกแบบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ผู้วิจัยได้นำแบบร่างต้นแบบกระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าสไลด์เหรียญที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ จำนวน 3 รูปแบบ ไปสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ เพื่อทำการประเมิน (กระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าสไลด์เหรียญแต่ละใบจะมีลวดลายและสีสันทที่แตกต่างกันเนื่องจากใช้เศษผ้าเหลือที่ได้จากการทอผ้าในการตกแต่ง) โดยประเด็นที่ใช้ในการประเมินมีทั้งหมด 5 ประเด็น ได้แก่ ด้านประโยชน์ ด้านความสวยงาม ด้านวัสดุ ด้านการผลิต และ

ด้านเอกลักษณ์ประจำถิ่น ผลจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสรุปได้ว่า แบบร่างต้นแบบกระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าสไลด์เหรียญ รูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากรูปทรงมีความร่วมสมัย สะดวกต่อการใช้งาน และง่ายต่อการตัดเย็บ ทั้งยังสามารถจุสิ่งของได้ในปริมาณมาก เนื่องจากก้นของกระเป๋าสะพายข้างสามารถขยายได้ นอกจากนี้ตำแหน่งการวางลายผ้าฝ้ายทอมือยังอยู่ในตำแหน่งที่ชัดเจนแสดงความต่อเนื่องของลายผ้า อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบได้ให้เสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้กระเป๋ามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นโดยเสนอแนะให้เพิ่มหูจับสำหรับหิ้วให้กับกระเป๋าสะพายข้างเพื่อเพิ่มรูปแบบการใช้งาน และเพิ่มช่องใส่สิ่งของภายในเพื่อแยกประเภทสิ่งของที่ใส่ลงไปในตัวกระเป๋าสะพาย และให้เพิ่มเชือกสำหรับมัดปิดปากกระเป๋าสะพายเพื่อป้องกันไม่ให้สิ่งของภายในกระเป๋าสะพายตกหล่น นอกจากนี้ยังเสนอแนะให้นำใช้เชือกกรมมาใช้ร่วมกับกระเป๋าสไลด์เหรียญเพื่อเพิ่มรูปแบบการใช้งานให้กับตัวกระเป๋าสไลด์เหรียญ ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวของผู้เชี่ยวชาญไปปรับแก้เพื่อให้กระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าสไลด์เหรียญมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังรูปที่ 8 และรูปที่ 9

รูปที่ 8 กระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าสไลด์เหรียญที่ได้พัฒนาขึ้นมาใหม่

รูปที่ 9 ภาพแสดงการใช้งานกระเป๋า

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาใหม่ ผู้วิจัยได้กระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าใส่เหรียญที่ได้พัฒนาขึ้นมาใหม่ ไปประเมินความพึงพอใจโดยผู้บริโภคลดผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) จังหวัดสระแก้ว จำนวน 100 คน

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลความพึงพอใจของกลุ่มผู้บริโภคลดผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) จังหวัดสระแก้ว จำนวน 100 คน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. รูปแบบผลิตภัณฑ์สวยงามร่วมสมัย	4.49	0.74	มาก
2. การจับคู่สีของวัสดุมีความสวยงามเหมาะสม	4.70	0.54	มากที่สุด
3. ผลิตภัณฑ์มีความประณีต	4.65	0.52	มากที่สุด
ผลรวมด้านความสวยงาม	4.61	0.60	มากที่สุด
1. ผลิตภัณฑ์ง่ายต่อการใช้งานและมีความจุที่เหมาะสม	4.69	0.50	มากที่สุด
2. ผลิตภัณฑ์สะดวกต่อการนำพาและปลอดภัย	4.65	0.57	มากที่สุด
3. ผลิตภัณฑ์ง่ายต่อการดูแลรักษาและการซ่อมแซม	4.61	0.61	มากที่สุด
ผลรวมด้านประโยชน์ใช้สอย	4.65	0.56	มากที่สุด
1. วัสดุที่ใช้มีความเหมาะสมสวยงามเข้ากับรูปแบบผลิตภัณฑ์	4.61	0.58	มากที่สุด
2. วัสดุที่มีความเหมาะสมแข็งแรง	4.77	0.42	มากที่สุด
3. วัสดุที่ใช้ง่ายต่อการตัดเย็บ	4.48	0.75	มาก
ผลรวมด้านวัสดุ	4.62	0.59	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. รูปทรงผลิตภัณฑ์และการตกแต่งบนตัวผลิตภัณฑ์สื่อถึงเอกลักษณ์ประจำถิ่น	4.48	0.75	มาก
2. ลวดลายบนตัวผลิตภัณฑ์แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ประจำถิ่น	4.82	0.38	มากที่สุด
3. ลักษณะของผลิตภัณฑ์แสดงให้เห็นถึงการใช้วัสดุท้องถิ่นร่วมกับวัสดุประเภทอื่นได้อย่างเหมาะสม	4.48	0.78	มาก
ผลรวมด้านเอกลักษณ์ประจำถิ่น	4.59	0.64	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.62	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อกระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าใส่เหรียญที่ได้พัฒนาขึ้นมาใหม่ ผลเฉลี่ยรวมของการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 และเมื่อประเมินความพึงพอใจเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้านพบว่า ผลการประเมินด้านประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 รองลงมาคือ ผลการประเมินด้านวัสดุ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59 ผลการประเมินด้านความสวยงามอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 และผลการประเมินด้านเอกลักษณ์ประจำถิ่น อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ ศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว สรุปได้ว่าปัจจุบันกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือเริ่มขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจึงทำให้รูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือที่มีจำหน่ายอยู่ในปัจจุบันเริ่มไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ทางกลุ่มจึงมีแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือโดยการนำกระเป๋าถือและกระเป๋าใส่เหรียญมาพัฒนาให้เป็นกระเป๋าสะพายข้างและเพิ่มรูปแบบ

การใช้งานให้กับกระเป๋าใส่เหรียญเนื่องจากรูปแบบของกระเป๋าดังกล่าว ง่ายต่อการตัดเย็บและสามารถจัดจำหน่ายเป็นชุดได้ นอกจากนี้จะใช้ผ้าแคนวาสในการตัดเย็บเพื่อเสริมความแข็งแรงให้กับโครงสร้างของกระเป๋าและจะนำเศษผ้าที่เหลือจากการทอผ้ามาใช้ในการตกแต่งเพื่อแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ประจำถิ่นซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับ อดิศักดิ์ จินาจันทร์ (2565, น.177) กล่าวว่า สามารถนำเอาข้อมูลทางวัฒนธรรมเหล่านั้นไปสร้างมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ผ่านการสร้าง story-telling และ infographic ทั้งยังช่วยลดต้นทุนในการผลิต

ผู้วิจัยได้นำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบร่าง ต้นแบบกระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าใส่เหรียญจำนวน 3 รูปแบบ และนำไปประเมินผล การออกแบบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 คน (กระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าใส่เหรียญแต่ละใบจะมีลวดลายและสีสันทันที่แตกต่างกันเนื่องจากใช้เศษผ้าเหลือที่ได้จากการทอผ้าในการตกแต่ง) ผลการประเมินพบว่า แบบร่างต้นแบบกระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าใส่เหรียญ รูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากมีรูปแบบร่วมสมัย สะดวกต่อการใช้และง่ายต่อการผลิต ทั้งนี้ตำแหน่งการวางลายผ้าฝ้ายทอมือยังอยู่ในตำแหน่งที่ชัดเจนแสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องของลายผ้า นอกจากนี้การนำวัสดุประเภทอื่นอย่างผ้าแคนวาสมาใช้ใน

การออกแบบยังทำให้ผลิตภัณฑ์มีความแข็งแรงและร่วมสมัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์ อัสพร นุชนนตรีและคณะ (2023, น.32) กล่าวว่า ภายใต้แนวคิดการผสมผสานวัตถุดิบเป็นนวัตกรรม การออกแบบเพื่อสร้างความแปลกใหม่ให้เกิดความน่าสนใจและร่วมสมัยมากขึ้น และการนำเศษผ้าเหลือใช้จากการทอผ้ามาใช้ในการตกแต่งผลิตภัณฑ์โดยใช้ทฤษฎีสีในการจับคู่สีทำให้ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวซึ่งสอดคล้องกับ ศศิภาญจน์ นารถโคษา (2565, น.56) กล่าวว่า เนื่องจากวัสดุหลักเป็นเศษผ้าจึงไม่สามารถระบุขนาดผ้าที่แน่นอนได้ลวดลายของผ้ามีความหลากหลายจึงต้องใช้หลักการจับคู่สีให้มีความเหมาะสม ทั้งยังช่วยลดต้นทุนในการผลิต

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริโภคจำนวน 100 คน ที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าสะพายข้างและกระเป๋าสีเหลืองที่ได้พัฒนาขึ้นมาใหม่ ผลเฉลี่ยรวมของการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย 0.60 และเมื่อประเมินความพึงพอใจเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่า ผลการประเมินด้านประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 รองลงมาคือ ผลการประเมินด้านวัสดุ อยู่ในระดับมากที่สุด 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59 ผลการประเมินด้านความสวยงาม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 และผลการประเมินด้านเอกลักษณ์ประจำถิ่น อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือจากทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ

2. ควรศึกษาเทคนิคการทอผ้าฝ้ายและการออกแบบลวดลายผ้าเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องมือเพื่อช่วยลดเวลาและขั้นตอนในการผลิต

3. ควรศึกษาคุณสมบัติของผ้าฝ้ายทอมือเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ประเภทอื่น

กิตติกรรมประกาศ

ศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ กลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย ตำบลหันทราย อำเภอ อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านรวมถึงกลุ่มผ้าทอมือบ้านหันทราย

References

- Biodiversity-Based Economy Development Office (Public Organization). (2011). *Thai Textile Wisdom Encyclopedia*, Bangkok: Biodiversity-Based Economy Development Office (Public Organization).
- Chinachan, T. (2022). A Product Development of Long Li Jok Textiles by Using Community's Cultural Identities. *The Journal of Social Communication Innovation*, 10(19), 168-178.
- Department OF Cultural Promotion. (2007). *Campaign for the use of "Thai fabric", a cultural heritage*. Bangkok: Office of Printing Affairs, War Veterans Organization under Royal Patronage.

- KEATIVIPAK, K. (2016). Study and Development Applies Products from Cotton Hand Made to Products Design, Case Study : The Cotton Hand Weaving Groups at Donluang Village, Amphur Pasang, Lamphun Province. *The Fine & Applied Arts Journal*, 11(1), 13-51.
- Keeratrakha, P. (2019). Product Development of Loincloth for Creative Economy: A Case Study of Local Weaving Groups, Kamnerd Petch, Mueang Subdistrict, Mueangloei District, Loei Province. *Journal for Community Development and Quality of Life*, 7(3), 239-248.
- Kamnuanchai, S. & Boonthanom, N. (2024). The Design of Woven Women's Group Fabric that Influences Consumer Satisfaction and Decision-Making in Ban Sai Subdistrict, Ban Mi District, Lopburi Province. *Journal of Management and Development Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 11(2), 331-348.
- Nutnonsi, P, Takhai, S, Chanphan, C, Loetlam, O. & Kiratiphatthamrong, P. (2023). Fashion Product Design from Saket Silk at Roi-Et Province. *Rattanakosin Journal of Social Sciences and Humanities*, 5(1), 15-33.
- Nartkosar, S. (2022). Design and development for home decoration product from indigo dye fabric remnant to reflect the identity of Sakon Nakhon Province. *Journal of Architecture, Design and Construction*, 4(1), 41-57.
- Thongsawasdee, S, Vongsuwan, V. & Jampathong, S. (2016). The Researchers in the Project of Textile Development of Mahasarakham. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University*, 35(4), 24-33.